

Då tar jag länkitossorna på mig och far ut i skogen

– några särfinlandssvenska drag i studentuppsatser

Författaren är tf. professor i svenska i Tammerfors och medlem av Studentexamensnämnden och Svenska språknämnden i Finland.

En av ambitionerna för modersmålsundervisningen har sedan Hugo Bergroths tid varit att rensa ut eller åtminstone ta upp särfinlandssvenska drag i elevernas uppsatser. Detta har gällt framför allt i läroverk och gymnasier och ambitionerna har väl av naturliga skäl trappats ner en smula med åren, när nya aspekter tillförts modersmålsundervisningen. Fortfarande tycks dock de studenter som går vidare till språk- eller modersmålsstudier vid universiteten vara väl medvetna om rekommendationerna att undvika särfinlandssvenska drag i skrift. Somliga förefaller också innerligt trötta på att deras språk inte skulle vara fullvärdigt med mindre än att de ser upp för finlandismerna. De upplever språkvårdssynpunkterna som intrång på privat område och hävdar sin akademiska frihet genom att utstuderat använda finlandismer. Det är dem väl unnat. De har tillgodogjort sig en viktig del av undervisningen, dvs. uppnått insikt om att man kan känna för att använda finlandismer, men att det bör vara ett medvetet val.

Vilka typer av finlandismer känns det då för många skribent svårt att avstå från? Vilka finlandismer känner de igen och vilka används omedvetet? Vilka av de klassiska finlandismerna hos Bergroth lever kvar, vilka nya har kommit till? Det är frågor som t.ex. studentuppsatser åtminstone till en del kan ge svar på. Det är väl rimligt att anta att abiturienterna försöker skriva sina studentexamensuppsatser på toppen av sin förmåga, försöker erinra sig alla de skrivråd de fått i skolan, också eventuella varningar för finlandismer. Vad är det då som slinker igenom?

Börjar man med skribenter i de högsta betygsklasserna är det lätt att konstatera att de klassiska finlandismerna inte är särskilt många. Frekventa är närmast prepositionsfraserna *i året* och *i miss-*

tag samt adverbfraserna *nu och då*, *sist och slutligen* och den något nyare verbfrasen *göra beslut*. Det är med andra ord fraser som förekommer i så gott som alla slag av finlandssvenska texter och som inte har det minsta drag av talspråkighet eller slang. Förutom nämnda fraser kan man som ett särfinlandssvenskt drag närmast se det osäkra prepositionsbruket. Missar i valet av preposition förekommer i alla betygsklasser.

Går man nedåt i betygsklasserna blir de lexikala talspråksdragen markantare och påverkan från finskan tydligare, det senare framför allt i tvåspråkiga områden och på språköarna. Att talspråket slår starkare igenom hos svaga skribenter är i och för sig inget finlandssvenskt drag. Samma fenomen är mycket markant också i det rikssvenska material jag haft tillgång till. Men eftersom det är just i talspråket som regionala skillnader framför allt gör sig gällande innebär inslag av finlandssvenskt talspråk att uppsatserna blir utpräglat särfinlandssvenska. Inte heller av de talspråkliga finlandismerna är det särskilt många fraser som är verkligt frekventa. Vanligast är talspråksdrag i uppsatser om motion och idrott där fraser som *länktossor*, *tossor*, *länk*, *fara på länk*, *fara ut i skogen*, *fara ut och springa* är vanliga. Sannolikt beror detta på att det är företeelser som skribenterna ofta talar om och aldrig använder några andra benämningar för. Det är endast de mest drivna skribenterna som använder ord som *sportskor* och *motionsrunda* och för deras del kan man anta att det är ett medvetet ordval som inte ingår i deras vardagsspråk.

Mera påfallande än användningen av speciella särfinlandssvenska fraser är dock den allmänna språkliga osäkerheten hos svagare skribenter. Förutom i en del klassiska "wellanderska fel" som t.ex. bristande symmetri och brott mot subjektres-

geln tar den sig uttryck bl.a. i svag känsla för prepositioner, oförmåga att hantera prepositions-försett indirekt objekt, svårigheter med placering av vissa adverbial samt stora svårigheter med indirekt anföring. Av dessa problem förefaller adverbialplaceringen, svårigheterna med indirekt objekt och en del av prepositionsfele vara särfinlandssvenska. Problemen med indirekt anföring däremot är tydligen trots sitt rykte som finlandismer mycket vanliga även hos sverigesvenska gymnasieelever.

Jag skall i det följande diskutera fraser, prepositionsbruk, indirekt objekt och adverbialplacering.

Kännpak och länktossor– äldre och nyare ord och fraser

Som nämnts förefaller de klassiska finlandiserna inte vara särskilt frekventa i studentuppsatserna. Framför allt är urvalet mycket begränsat. Å andra sidan kan man säga att de få som förekommer är påfallande frekventa hos vissa skribenter. Av de klassiker som förekommer kan nämnas *ett botten pro en botten*, *hämta i betydelsen ha med sig*, *kännpak* i betydelsen *karaktäristisk*, *räcka* i betydelsen *dröja*, *simdräkt* för *baddräkt*, *nu och då* för *då och då*, *sista* för *senaste* och *sist och slutligen*. Av de nyare och mera talspråkliga är följande frekventa: *länktossor*, *länkitossor*, *länk*, *fara på länk*, *fara ut i skogen*, *fara ut och springa*. Exempelen är representativa också när det gäller ämnesområde. Det är mest i samband med motion och idrott och eventuellt bilar som talspråkliga finlandismer mera genomgående slår igenom hos svagare skribenter. Av de hittills nämnda fraserna är alla utom *kännpak*, *nu och då* och *sist och slutligen* sådana att mer drivna skribenter dels känner igen dem och markerar dem med citationstecken, dels tydligen undviker dem.

Det begränsade urvalet lexikala finlandismer i studentuppsatserna visar att en del av den dokumenterade särfinlandssvenska fraseologin är möjlig att lära ut i modersmålsundervisningen så att de skribenter som så önskar kan välja ett allmänsvenskt uttryck i stället. Men det finns också en stor grupp nyare särfinlandssvenska ord och fraser, oftast översättningslån, som dels är dåligt dokumenterade, dels ser alldeles plausibla ut och därför är svåra att känna igen och akta sig för. I denna grupp är *göra ett beslut* för *fatta ett beslut* den frekventaste frasen. Fraser av den här

typen förekommer också hos goda skribenter, vilket ju inte är något att förvåna sig över eftersom de också förekommer i de flesta andra typer av finlandssvenska texter. Jag har dock excerperat översättningslån ganska sporadiskt och kommer inte här att diskutera dem närmare.

“Det går kalla kårar i ryggen”– något om prepositionsbruket

En stor frasgrupp som bereder allt flera skribenter svårigheter är prepositionsfraserna. Många av prepositionsfele är särfinlandssvenska och fel förekommer i alla betygsklasser. Av mina belägg har två tredjedelar ingått i uppsatser med betygen cum laude eller magna cum laude. Detta innebär inte att goda elever gör fler prepositionsfel än svaga, utan närmast att också relativt stabila skribenter gör många prepositionsfel. I svaga uppsatser är prepositionsfele ofta delar av större strukturfel och därför svårare att renodla. En del av fele i prepositionsfraserna kan hänföras till felkategorier som kontamination, finsk interferens och talspråk, medan andra inte förefaller att bygga på några associationer hos skribenterna. Kontamination är t.ex. *en avbild på (av)*, jfr *bild på*, medan den redan klassiska frasen *fråga något av någon* för *fråga någon något* väl närmast har uppstått genom finsk påverkan, jämför *kysyä joltakin*. Många fel förefaller också helt tillfälliga, medan endast en mindre grupp kan anses vara etablerade finlandismer.

Ser man på de prepositioner som ingår i oriktigt konstruerade prepositionsfraser kan man konstatera att både högfrekventa och ovanliga prepositioner förekommer i fraserna. Att de mest frekventa prepositionerna också är frekventa i felkonstruktioner är ganska naturligt eftersom de ju så att säga erbjuder sig till användning. De lågfrekventa kan sannolikt förklaras med att deras innebörd är ganska vag för en del skribenter, i synnerhet som de ofta är litet ålderdomliga och av den anledningen tydligen förefaller som ett gott skriftspråksalternativ. Jag skall i det följande diskutera prepositionsbruket utgående från enskilda prepositioner.

Av de enskilda prepositionerna i mitt material visar prepositionen *på* den högsta felfrekvensen. Materialet är dock för litet för att man skall kunna se några större mönster. Oriktiga verbkonstruktioner med *på* är t.ex. *gå in på att inte visa våld (för)*, *råka på en ny situation (i)*, *tveka på livets*

mening (**om**), *skryta på något* (**med**, ev. **över**). De två första fraserna är uppenbarligen kontaminationer där skribenterna har associerat till **gå in på en fråga, ett problem m.m.** respektive **råka på** i betydelsen 'stöta på, träffa på' något. Den sista frasen är talspråklig. Bland nominalfraser med **på** kan nämnas: *avbilder på* (**av**) - jfr *bild på* -, *på flit* (**med**), *ett förråd på* (**av**), *produktion på* (**av**), *konsumtion på* (**av**). Till dessa frasbundna prepositioner kan man lägga några rumsuttryck som oriktigt konstruerats med **på**: *skriverier på allmänhetens spalt* (**i**), *bo på en förort* (**i**), *gå på de gamla spåren* (**i**). Av de nämnda fraserna är enligt min uppfattning endast de talspråkliga *skryta på* och *på flit* i mera allmänt bruk.

Också prepositionen **av** används oriktigt av många skribenter. Bland verbfraserna tycks speciellt fraser med **fråga** och **få** vålla bekymmer. Sålunda använder många fortfarande den klassiska finlandismen *fråga något av någon* för **fråga någon något**. Att konstruktionen är så seglivad beror på att den har stöd i finskan. Den korrekta konstruktionen **få något av någon** tycks leda till diverse oriktiga analogibildningar, såsom t.ex. *få [mottagnings]tid av någon* (**hos**), *få svar på frågor av en bok* (**i**). Också kontaminationer förekommer. Sålunda föranleder t.ex. **full av något** uttrycket *fylla någon av rädsla* (**med**). Också det talspråkliga uttrycket *bry sig av något* (**om**) är belagt.

Även i samband med **i** förekommer många avvikelser från allmänsvenskt språkbruk i mitt material. Helt etablerade är väl främst *i året* (**om**) och *i misstag* (**av**), och allmänt är också *koncentrera sig i något* (**på**). Förutom dessa tre förekommer en del ströfall som t.ex. *hitta något fel i någon* (**hos**) och *något består i något* (**av**). Många felanvändningar ingår i något rumsadverbial: *gå kalla kårar i ryggen* (**längs**), *träffas i matbordet* (**vid**), *ha något i vinden* (**på**), *vara i toppen* (**på**), *anlända i Paris* (**till**).

Bland de enskilda prepositioner som uppvisar högre felfrekvens kan slutligen nämnas **till**. Ytterst vanlig är den i finlandssvenskan allmänna frasen *komma in till en högskola* (bet. 'bli antagen'). Sålunda hoppas de finlandssvenska abiturienterna "komma in till medicinska fakulteten, universitetet, skolan o.s.v.", medan gymnasie-teor i Sverige vill **komma in i, på** eller **vid en läroanstalt**. Finskans krav på riktningangivelse föranleder strukturer som *samlas till en plats* (**på**), *samlas till de stora skidcentrumen* (**i**) och *ta steget ut till vuxenvärlden* (**i**). Också den i talspråklet allmänna frasen *likna till något* (**likna något**)

är belagd i uppsatsmaterialet.

En preposition som totalt sett inte är särskilt frekvent men som tycks vålla problem är prepositionen **vid** i vaga tidsfraser och liknande uttryck. Det är tänkbart att fullt korrekta uttryck som **vid en tidpunkt** och **vid ett tillfälle** har lett till analogibildningar. Sålunda förekommer t.ex. *vid viktiga sammanhang*, *vid ett mycket tidigt skede*, *vid det här skedet av vårt liv* och *vid skymningen*. Oftast används *vid* såsom i exemplet som ersättning för **i**. I andra fall utelämnas *vid* där allmänsvenskt språkbruk skulle kräva preposition, såsom i det klassiska tidsuttrycket *Tolvtiden kom mamma ut* (**Vid tolvtiden...**). Det förekommer också att prepositionen **i** används där **vid** eller **på** vore på sin plats: *i officiella möten*. Det är möjligt att den språkliga osäkerheten i fraser av denna typ inte är enbart en finlandssvensk företeelse. I mitt sverigesvenska material har jag funnit uttrycket *vid det här stadiet*. I det aktuella fallet vore den normenliga prepositionen närmast **på**. Förklaringen till denna användning av *vid* kan, förutom kontamination eller analogi, vara den som förefaller rimlig även för användningen t.ex. av *emedan för medan* och *icke i stället för inte*, nämligen att orden uppfattas som ålderdomligare, mera skriftspråkliga och därför finare.

Mitt prepositions-material är än så länge förhållandevis litet och det är därför inte möjligt att utgående från det dra alltför långt gående slutsatser om vilka mönster man kan se och vilka särfinlandssvenska uttryck som håller på att etablera sig. Det mest påfallande i prepositionsbruket är kanske inte heller de etablerade eller halvtabletrade fraserna utan den mycket stora osäkerhet som över huvud taget gäller prepositionsbruket. Denna osäkerhet är dock inte enbart finlandssvensk. Kontaminationer och analogibildningar är relativt vanliga också hos sverigesvenska gymnasieelever. I mitt sverigesvenska material finns t.ex. följande kontaminationer: *ägna en tanke på följderna* (tänka på ngt), *ta tillvara på saker* (ta vara på ngt), *Bo Thunberg har fakta att stöda sig mot* (konkret/abstrakt). Också **till** synes slumpmässiga fel förekommer i det sverigesvenska materialet.

Det är främst i två avseenden det finlandssvenska materialet skiljer sig från det sverigesvenska. För det första är prepositionsfelet överlag flera hos de finlandssvenska skribenterna och för det andra förekommer det fel i samband med de grundläggande och logiskt betingade rums- och tidsbetydelseerna vid mycket centrala prepositioner. Detta är vad man kunde vänta sig med

tanke på andra drag i finlandssvenskan. Prepositionsbruket är ju i högsta grad en lexikal fråga och det är i det närmaste omöjligt att ge hållfasta regler för användningen av enskilda prepositioner. När språkkänslan luckras upp är det givet att prepositionerna lätt drabbas. Missarna när det gäller grundläggande rums- och tidsbetydelser visar att känslan för prepositionerna har försvagats inte bara på bredden utan också på djupet. Svaga skribenter kan prestera prepositionsfraser som utgående från prepositionens grundbetydelse är orimliga.

“För dig vill jag ge ett gott råd” – om prepositionsförsett indirekt objekt

En satsdel som vållar finlandssvenska abiturienter påfallande problem är det prepositionsförsetta indirekta objektet. De belagda felen är av tre slag. Dels misslyckas skribenterna i valet mellan *åt*, *till* och *för*, dels används prepositionsobjekt där det normenligt inte förekommer preposition och för det tredje placeras det prepositionsförsetta indirekta objektet fel.

Exempel på oriktigt prepositionsval finns t.ex. i följande fall: *till barn tillverkas det pedagogiska leksaker (för)*, *om man nämner detta åt någon äldre så... (för)*, *jag håller nu ett tal åt dig (till)*, *för dig vill jag ge ett gott råd* (utan prep.). Exemplet är stickprov som visar att förvirringen är stor. Det är möjligt att ett större material kunde visa något mönster för prepositionsfelet. Min excerpering av indirekt objekt har dock varit ganska sporadisk och materialet är för litet för andra slutsatser än att det tydligen är fråga om ett växande problem.

Också placeringen av prepositionsförsett indirekt objekt vållar svårigheter. Många finlandssvenskars språkkänsla tycks acceptera att det placeras före direkt objekt på samma sätt som det prepositionslösa, alltså *Ynglingen gav åt flickan blommor* i stället för **Ynglingen gav flickan blommor** eller **Ynglingen gav blommor åt flickan**.

“Hans föräldrar hade aldrig köpt åt honom leksaks vapen.”

“Det här var för familjen Ström mycket tungt.”

“Detta påstående förefaller för mig ganska förståeligt.”

Här är det uppenbarligen fråga om finsk interferens, eftersom finskans motsvarande adverbial är av endast ett slag, dvs. kasusböjt och eftersom det, även om det har en friare placering än det svenska indirekta objektet, relativt ofta föregår objektet eller följer omedelbart efter detta. Anmärkningsvärt är att felbeläggen är påfallande många trots att indirekt objekt är en relativt lågfrekvent företeelse i språket. Dessutom är ju reglerna för placeringen av respektive typ entydiga och enkla.

“Vi alla vet väl att...” – något om ordföljdsproblem

Ett problem som ser ut att bli allt större för svagare finlandssvenska skribenter är ordföljden. Detta är speciellt märkbart på språköarna och i tvåspråkiga områden. Det är uppenbarligen så att en försvagad känsla för språkets struktur lätt drabbar just ordföljden. Dels kan detta bero på finsk interferens. Ordföljden är i finskan inte lika viktig för tolkningen av en sats som den är i svenskan. I finskan visar ju kasusböjningen vad som t.ex. är subjekt, objekt och adverbial i en sats. Dels kan svårigheterna vara ett uttryck för svag språkbehärskning i allmänhet utan att speciella främmande mönster spelar in.

Det kanske mest påfallande problemet är adverbialplaceringen, som vållar svårigheter såväl i huvudsatser som i bisatser. Ser man på de mönster som börjar skymta är det uppenbart att avvikelser från svenskt satsmönster förekommer där finskan förhållandevis ofta har ett annat mönster än svenskan. I huvudsatser gäller detta för det första positionen framför finit verb där finskan kan ha flera led medan svenskan aldrig kan ha mer än ett led, och för det andra positionen mellan infinit verb och objekt i satser med sammansatt predikat. I den positionen kan finskan mycket väl ha ett adverbial, medan i svenskan objektet normalt skall stå omedelbart efter det infinita verbet.

I mitt material finns det ett antal belägg med två led före finit verb, vilket kan ses som normalmönstret i finskan:

Att motionera i dag är modernt.

→ I dag är det modernt att motionera. / Det är modernt att motionera i dag. / Att motionera är modernt i dag. / Att motionera är i dag modernt.

I mitt fall en restaurang specialiserad på finländska delikatesser är den rätta lösningen.

→ I mitt fall är en restaurang specialiserad på finländska delikatesser den rätta lösningen. / En restaurang specialiserad på finländska delikatesser är i mitt fall den rätta lösningen.

För mig att bli mor betyder att jag kommit till ett visst mognadsskede.

→ Att bli mor betyder för mig att jag kommit till ett visst mognadsskede. / För mig betyder att bli mor att jag kommit till ett visst mognadsskede.

Man rättare sagt försöker sälja sig till bättre marknader.

→ Man försöker rättare sagt sälja sig till bättre marknader. / Rättare sagt försöker man sälja sig till bättre marknader.

I samtliga exempel ovan har skribenterna tilllämpat ett mönster som kan anses vara det normala i finskan, nämligen förutom subjektet placerat även ett adverbial eller indirekt objekt framför det finita verbet.

När det gäller placeringen av adverbial mellan infinit verb och objekt i satser med sammansatt predikat tycks gradsadverbialen vara speciellt besvärliga. Skribenterna har uppenbarligen den i och för sig korrekta känslan av att gradsadverbialet hör intimt samman med huvud verbet, men klarar inte av att placera det antingen före det infinita verbet eller först av adverbien efter objektet.

Omgivningen har alltid påverkat starkt barnet och dess lekar.

→ Omgivningen har alltid starkt påverkat barnet och dess lekar. / Omgivningen har alltid påverkat barnet och dess lekar starkt.

De kan själva likna mycket en sten.

→ De kan själva mycket likna en sten. / De kan själva likna en sten mycket.

Men också mindre verb bundna adverbial står ofta oriktigt i denna position eller inne i en verbkedja.

Nykänen har fått av Jyväskylä stad t.ex. en bil och ett hus.

→ Nykänen har fått t.ex. en bil och ett hus av Jyväskylä stad. / Nykänen har av Jyväskylä stad fått t.ex. en bil och ett hus.

Pappa har varit flera gånger inskriven på sjukhus.

→ Pappa har flera gånger varit inskriven på sjukhus. / Pappa har varit inskriven på sjukhus flera gånger.

Också i bisatserna är det adverbial placeringen som vållar våra abiturienter de största problemen. Vanligast är att satsadverbial och motsvarande placeras i huvudsatsposition, såsom i exemplet nedan.

Då jag såg för första gången min restaurang blev jag helt förtjust.

→ Då jag för första gången såg min restaurang...

Om idrottaren skall på heltid kunna ägna sig åt idrotten behöver han...

→ Om idrottaren på heltid skall kunna...

Denna sport kan man bra få att kosta under tusen mark eftersom tossorna behöver inte kosta mer än tre hundra mark.

→ ...eftersom tossorna inte behöver kosta mer än...

Mest förvånande när det gäller huvudsatsordföljd i bisatser är kanske att ordföljden är belagd även i relativsatser. Relativsatserna är ju de minst självständiga satserna i svenskan. De är i allmänhet också korta och till strukturen enkla och verkar därför sällan innehålla något som kunde komplicera ordföljden. Trots detta finns det en del belägg på huvudsatsordföljd i dem.

I dag är det massmedia och televisionen som påverkar allt mera barnen och deras lekar.

→ ...som allt mera påverkar...

...en lek där barnen ser på TV vad som händer och leker sedan likadant.

→ ...där barnen på TV ser vad som händer och sedan leker likadant.

En viss vacklan när det gäller bisats- och huvudsatsordföljd har säkert alltid förekommit hos svaga skribenter, inte bara i Finland utan också i Sverige, där man ofta med mindre panik än hos oss ser på variationer i språkbruket. Det nya är väl närmast att vacklan hos oss börjar bli påfallande allmän i de flesta bisats typer och förekommer också hos medelgoda och goda skribenter.

Om språket i studentuppsatser kan man konstatera att både ordförrådet och språkstrukturen uppvisar en del drag som är särfinlandssvenska, förutom att misstag av mera allmänsvensk natur förekommer i dem. I jämförelse med sverigesvenska uppsatsskribenter förefaller våra goda skribenter skriva ett något arkaistiskt språk med ett fåtal etablerade finlandismer, medan de medelsvaga och svaga skribenterna tycks göra betydligt fler direkta språkfel. Som mest problematiskt ser jag det faktum att känslan för vissa grundläggande drag i svenskan håller på att luckras upp hos de svagaste skribenterna. Å andra sidan kan det vara skäl att komma ihåg att även sverigesvenska svaga skribenter skriver ett erbarnligt språk. Skillnaden är bara att det är andra drag som gör sig gällande. Man kan då fråga sig om det skall anses mera graverande att skriva finlandssvenskt talspråk än att skriva sverigesvenskt. Jämför exemplen nedan:

Jag tror att de flesta som engagerar sig starkt för miljön, egentligen gör det för att dem själva skall må bra. Dem gör det inte för växterna eller älvarna eller sjöarna, utan för att dem själva ska kunna känna att dem gjort något. (Sverige)

I misstag klämmer jag till den för hårt och den brister av i två delar. (Finland)

*

I det föregående har jag i korthet presenterat de typer av finlandismer som är belagda i mitt uppsatsmaterial. När kan eller bör då en finlandism accepteras, när fördömas? Det är som bekant frågor som är näst intill omöjliga att besvara.

Ser man på det föreliggande materialet utgående från vad som med gott samvete kan accepteras kan materialet indelas i åtminstone tre grupper.

Den första gruppen utgörs av fraser och ord som sedan länge är etablerade i finlandssvenskt skriftspråk och som är praktiskt taget allennarådande i normalt språkbruk. Till denna grupp hör bl.a. *i misstag, i året, sist och slutligen*. Den sistnämnda frasen har fått en viss spridning också i rikssvenskt språkbruk. Här vore det orimligt att kräva att skolelever och abiturienter skall överträffa yrkesskribenter i vaksamhet. Det förefaller också osannolikt att ett aldrig så kraftigt fördömande skulle leda till några mera påfallande resultat. Däremot kan det fortfarande tänkas leda till resultat att motarbeta nyare fennicismen av typen *göra beslut*.

Den andra gruppen består av fraser och strukturer som närmast kan ses som språkfel. I många fall är det fråga om finsk interferens och konstruktionerna har också sin största spridning bland svagare skribenter. Till denna grupp hör alla direkta fel i prepositionsbruket, t.ex. riktningssvaret preposition vid verb som *samlas* och *hamna* samt användningar i strid med prepositionens grundbetydelse. Orikliga eller åtminstone mindre rekommendabla är också alla ordföljder som mera markant och utan anledning avviker från allmänsvensk norm.

Den tredje kategorin består av utpräglad talspråkliga ord och fraser. Här gäller frågan så vitt jag kan se inte i första hand användningen av finlandismer utan användningen av talspråk i skrift. De skribenter som använder *lenkkitossa, fara och springa, skryta på* m.m. i större utsträckning saknar känsla för stilnivåer i språket och skulle i en annan språkmiljö använda andra talspråkliga drag. De behärskar ännu inte en sober skrivstil och måste givetvis bedömas i enlighet med detta. Däremot kan de knappast belastas för enskilda finlandismer. Texterna skulle inte bli ett dugg bättre om uttrycken byttes ut mot sverigesvenska talspråksglosor.

Så vitt jag kan se gäller det alltså att i hög grad använda sunt förnuft då man accepterar eller fördömer finlandismer i skoluppsatser. Struktur fel måste ses som allvarligare än ordvals fel, och missar när det gäller grundbetydelse allvarligare än missar i abstraktare språkbruk. Dessutom måste eventuella finlandismer i en uppsats alltid relateras till uppsatsens stilnivå i övrigt.